

Sporun Kamu Diplomasisi Açısından İncelenmesi

Cahit Akkaya¹

Özet

Bilindiği üzere spor, uluslararası ilişkilerin karmaşıklığını ve derinliğini kapsayan bir araçtır. Spor, günümüzde sadece bir rekabet ve eğlence aracı olarak değil, aynı zamanda kamu diplomasisinin önemli bir unsurudur.

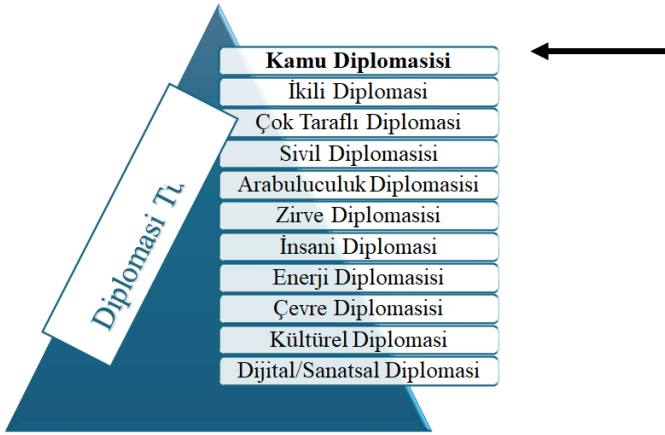
Kamu diplomasisi açısından oldukça büyük bir yer tutan spor, içerisinde barındırdığı etkinlikler sayesinde başta kültürel alışveriş olmak üzere, ülkeler arası anlayışın artması ve dostluğun teşvik edilmesi açısından oldukça önemli roller üstlenmektedir. Sporun kamu diplomasisi açısından incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada sonuç olarak; bir ülkenin uluslararası alandaki etkisinin artırılmasında ve kültürel ilişkilerin güçlendirilmesinde sporun güçlü bir araç olduğu söylenilebilir

1. Diplomasi Kavramı

Diplomasi geniş anlamda, bir devletin tüm dış ilişkilerini kapsarken, dar anlamda ise bir hükümetin belirli bir konudaki görüşlerini doğrudan karşı devletin yetkililerine ileten bir süreç olarak tanımlanır (Sönmezoğlu, Arıboğan, Ayman ve Dedeoğlu, 2000). Kökeni Yunanca “diploma” kelimesine dayanır (Sönmezoğlu, Arıboğan, Ayman ve Dedeoğlu, 2000). Bu kelime, Yunanca “katlamak” anlamına gelen “diploun” fiilinden gelmektedir (Tuncer, 2009). Diplomasi terimi, günümüzdeki kullanımına en yakın tanımı ilk olarak 1976’da İngiliz devlet adamı ve yazar Edmund Burke yapmıştır. Burke, diplomasiyi “devletlerarası ilişkilerin ve görüşmelerin yürütülmesinde uygulanan beceri ve taktik” olarak tanımlamıştır (Akt; Erdem, 2024). TDK (2022)’ya göre diplomasi; “uluslararası ilişkileri, bir ülkeyi başka bir ülkede temsil etme uygulama ve sanatını ve ilgili kişinin mesleki ve toplumsal sorumluluklarını düzenleyen anlaşmalar bütünü”dür (sozluk.gov.tr). Tüm

1 Öğr. Gör. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ayvacık Meslek Yüksekokulu, cahit.akkaya@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9674-1580,

bu tanımlardan hareketle, diplomasi, devletler arası ilişkilerin düzenlenmesi, temsil edilmesi ve yönetilmesinde kilit bir rol oynadığı söylenebilir. Dar anlamda, diplomatik ilişkiler bir devletin belirli bir konudaki görüşlerini doğrudan karşı devletin yetkililerine aktarma sürecini ifade ederken, geniş anlamda diplomasi devletin tüm dış ilişkilerini ifade etmektedir. Diplomasi, sadece devletler arasındaki antlaşmaları değil, aynı zamanda uluslararası toplantılarda ülkenin temsil edilmesi ve bu alanda çalışan kişilerin görevlerini ve becerilerini de yapısı içerisinde barındırmaktadır. IENSTITU (2020)'ye göre, diplomasi türleri şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Diplomasi Türleri

Şekil 1 incelendiğinde diplomasi türlerinin 11 grupta incelendiği görülmektedir. Bu kitap bölümünde, çalışmanın amacına bağlı olarak yalnızca kamu diplomasi açıklanmıştır.

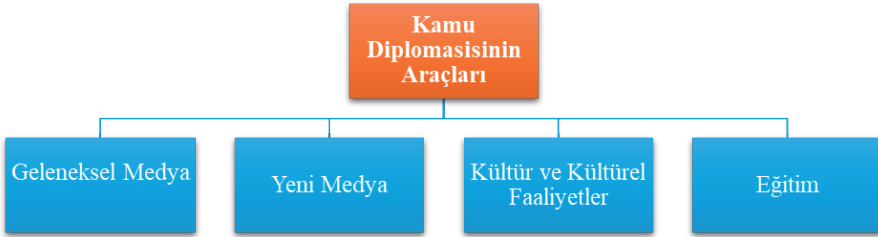
1.1. Kamu Diplomasisi Kavramı

Kamu diplomasisi, bir devlete ait özelliklerin, beklentilerin, politikaların ve uygulamaların hedef kitlelerin algılamalarına uygun bir şekilde iletilmesi sanatıdır (Erdem, 2024). Temelde, kamu diplomasisi, mevcut olanın anlaşılmasını ve desteklenmesini sağlamak amacıyla yapılan faaliyetlerin bir bütünüdür (Dedeoğlu, 2014). Dalkılıç (2024)'a göre, bu kavram, Kamu diplomasisi, bir ülke hükümetinin ve devlet dışı aktörlerin, diğer hedef ülkeler üzerinde etkileyici davranışlar geliştirmek ve etki altına almak amacıyla yürüttüğü süreci olarak görülmektedir. Bu süreç, var olanın yeniden üretilmesi, işlenmesi ve geliştirilmesini içermektedir (Erdem, 2024).

Nicholas J. Cull, kamu diplomasisini, yabancı kamuoyuyla etkileşim yoluyla uluslararası liderlik girişimi olarak tanımlamaktadır. Bu çerçevede, bir ülkenin dış politika hedeflerini ve değerlerini tanıtmaya, imajını oluşturmaya ve etkilemeye, diğer ülkelerle kültürel ve sosyal ilişkileri güçlendirme gibi amaçlar güdebilir. Kamu diplomasisi, genellikle yumuşak güç kullanımının bir parçası olarak değerlendirilir (Halaşlı, 2023). Çelik (2023)'e göre, ülkeler artık birbirlerini sadece askeri güçleriyle tehdit etmek yerine yumuşak gücün sunduğu fikirler ve imkanlardan faydalanmaktadırlar. Kamu diplomasisi bu açıdan, ülkenin çıkarları için yapılan bir mücadelede olduğu gibi, fikirlerin savaşı verildiği bir alan olarak görülmektedir. Bu savaşı kazanmak için karşı taraftaki halkı anlamak, bilgilendirmek ve etkilemek, elbette ki önemli olarak görülmektedir. Yılmaz (2012)'a göre, kamu diplomasisi kavramındaki “kamu” aslında, devleti değil, ülkedeki halkı nitelendirir.

1.2. Kamu Diplomasisinin Araçları

Kamu diplomasisinin araçları ile ilgili alanyazın incelendiğinde bu araçların 4 ana grupta incelendiği görülmüştür. Bu araçlara şekil 2'de yer verilmiştir.

Şekil 2. Kamu diplomasisinin araçları

Geleneksel Medya: Günümüzde ise geleneksel medya araçlarının etkisi ve önemi ortaya çıkan internet tabanlı yeni medya araçlarına nazaran azalış gösterse de hâlâ sürmektedir. Gazete ve dergiler, televizyon, radyo geleneksel medya araçlarına verilebilecek iletişim araçlarıdır (Vardarlıç ve Onarman, 2020). Radyo, televizyon, gazete/dergiler ve internet ile milyonlarca insana ulaşmak, bilgilendirmek, üzerlerinde etki yaratmak mümkün hale gelmiştir (Özkan, 2012). Günümüzde geleneksel medyanın en etkin araçlarından biri olan televizyonun yumuşak güç ürettiği söylenebilir (Sağlık, 2013). Kunczik'e göre kitle iletişim araçları, ülke halkının ülkenin diğer halklarına ve hükümetlerine ilişkin imajlarını oluşturmada ve yabancı ülkelere ilişkin bilgilerin büyük bir kısmını yaymaktadır (Sancar, 2012).

Yeni Medya: İnanışlı teknoloji alanında her geçen gün daha fazla ve daha hızlı ilerlemekte ve bununla paralel olarak iletişim teknolojileri de sürekli gelişmektedir (Kocabay-Şener, 2016). Medya ve araçları birkaç yüzyıldan fazla bir zamanda, yazılı basımdan radyoya, daha sonra televizyona ve günümüzde de internete doğru bir evrim geçirmiştir (Aydın, 2020). Günümüzde bilgi edinmenin en etkili aracı internettir ve internet de insanları bir araya getirmede ve ortak değerler sistemi oluşturmada oldukça etkilidir (Tuncer, 2009). Kullanıcı sayısının sürekli olarak artması, çok daha hızlı ve karşılıklı ilişkiye olanak vermesi interneti geleneksel medya ve araçlarına göre daha avantajlı hale getirmiştir (Sancak, 2016).

Yeni medya, son yıllarda kamu diplomasisi açısından önemli bir araç haline gelmiştir. Geleneksel medyadan farklı olarak, yeni medya dijital platformlar üzerinden bilgiyi paylaşma, etkileşimde bulunma ve iletişim kurma imkânı sunmaktadır. Devletler, sosyal medya platformlarını kullanarak uluslararası toplumla etkileşim kurabilmekte ve hedef kitlelerine doğrudan mesajlar iletebilmektedirler. Twitter, İnstagram, Facebook gibi sosyal medya platformları bu mesajların doğrudan iletebileceği kanallar arasında yer almaktadır.

Kültürel ve Sanatsal Faaliyetler: Kültür-sanat etkinlikleri de diyebileceğimiz sanat diplomasisi vasıtası ile geliştirilecek ilişkiler kamu diplomasisi mesajlarının iletilmesinde kullanılacak önemli unsurlardan biridir (Sancar, 2012). Brown (2009), sanat diplomasisi kavramını; “müzik, edebiyat, resim gibi yüksek sanatı diplomasinin bir unsuru olarak kullanmak” diye tarif eder (Brown, 2009). Spor müsabakaları ve kültürel etkinlikler, farklı ülkeler arasında kültürel etkileşimi destekleyen önemli platformlardır. Bu organizasyonlar, insanların bir araya gelerek farklı kültürleri tanımalarını ve anlamalarını sağlamaktadır. Aynı zamanda, ülkelerin bu etkinliklerde elde ettikleri başarılar, dünya çapında tanınmalarını da arttırmaktadır. Örneğin, uluslararası spor müsabakaları, futbol, basketbol, okçuluk ve güreş gibi çeşitli spor dallarında rekabeti içeren etkinliklerdir. Bu tür organizasyonlar, uluslararası dostluk ve iş birliğini pekiştirirken, sporcuların ve ülkelerin başarılarına da odaklanmaktadır.

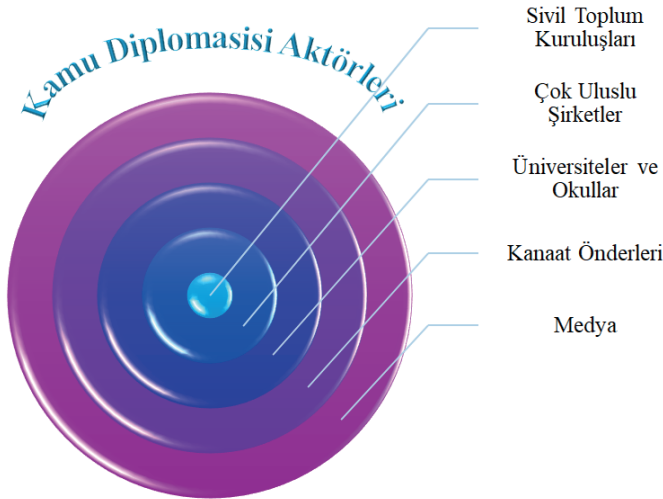
Tüm bunların yanında, kültürel sergiler ve etkinlikler de kültürel alışverişi teşvik etmektedir. Özellikle dünyaca ünlü moda markalarının düzenlediği sergiler, farklı kültürlerin moda anlayışını paylaşarak moda severleri bir araya getirmektedir. Bu etkinlikler, kültürel çeşitliliği kutlarken, ülkelerin kültürel zenginliklerini de tanıtmaya da yardımcı olmaktadır. Tüm bunlar, kamu diplomasisinin etkileme gücüyle birleşerek, ülkeler arasında daha sağlam ve olumlu ilişkilerin kurulmasına katkı sağlamaktadır.

Eğitim: Ülkelerin kamu diplomasisi çabalarında eğitim de önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim faaliyetleri, ülkelerin enstitüler ve kurumlar aracılığıyla yürütülmektedir, bu kurumların başında da üniversiteler gelmektedir. Örneğin, Times Higher Education dergisinin 2023 yılı sıralamasına göre, Amerikan üniversiteleri en iyi üniversiteler arasında yer almaktadır (Times Higher Education, 2023).

Massachusetts Teknoloji Enstitüsü, Harvard Üniversitesi ve Stanford Üniversitesi gibi kurumlar bu sıralamada öne çıkmaktadır. Amerikan üniversitelerinin yüksek sıralarda yer alması, başarılı öğrencilerin ABD’de eğitim alma isteğini artırmaktadır. Uluslararası alanda en bilinen değişim ve burs programları arasında Fulbright burs programı ve Erasmus+ değişim programı bulunmaktadır. Fulbright programı, Senatör William Fulbright’in teşvikiyle Amerikan Kongresi tarafından kurulmuştur (ABD Ankara Büyükelçiliği ve Türkiye’deki Konsolosluklar, t.y.) Erasmus+ değişim programı ise Avrupa Birliği (AB) tarafından desteklenmektedir. Türkiye’nin yanı sıra diğer ülkelerde de uluslararası düzeyde faaliyet gösteren değişim programlarının bulunduğu belirtilmelidir. Bu programlar, ülkeler arasında kültürel alışverişi teşvik ederken, aynı zamanda uluslararası ilişkilerin güçlenmesine de katkı sağlar.

1.3. Kamu Diplomasisinin Aktörleri

Kamu Diplomasisinin Aktörleri ile ilgili alanyazın incelendiğinde bu aktörlerin 5 ana grupta incelendiği görülmüştür. Bu aktörlere şekil 3’te yer verilmiştir.

Şekil 3. Kamu diplomasisi aktörleri

Sivil Toplum Kuruluşları: Sivil toplum kuruluşları (STK), kamu diplomasisi faaliyetlerinde önemli bir rol oynayan ve devletlerin yanı sıra toplumsal ihtiyaçları karşılamaya yönelik çalışan aktörlerdir. STK'lar, toplumun yönetiminde söz sahibi olmayı, ortak kaygıları olan bireylerin isteklerini duyurmayı ve yerine getirmeyi amaçlamaktadır (Halaşlı, 2023). Kamu diplomasisi ile birlikte aktif bir şekilde kamuoyu oluşturma ve hedef ülkenin, her alanında bu canlılığı koruyabilmek için ülkeler, devlet düzeyindeki diplomasi faaliyetlerinin yanı sıra devlet dışında oluşan örgütlenmelerle de bu uygulamaları destekler yönde adımlar atmaktadır (Nye ve Welch, 2018). STK'lar devletin itibarının güçlü olmadığı yerlerde veya devletlerin tam olarak mevcudiyetini gösteremediği yerlerde şahıslar arası, ilişki kurucu bir iletişim modeli oluşturarak uzun dönemli iş birliklerini mümkün hale getirmektedirler (Çevik, 2015).

Çok Uluslu Şirketler: Çok uluslu şirketler, devletlerin kamu diplomasisi süreçlerinde birlikte hareket ettikleri aktörlerden biridir. Ülkeler, sahip oldukları küresel şirketlerle birlikte kamu diplomasisi süreçlerinde bir avantaj yakalamaktadır (Sancar, 2012). Kamu diplomasisinin ortak sorumluluğuna katkıda bulunan bir diğer aktör ise doğası gereği çok uluslu küresel şirketlerdir. Çok uluslu şirketler devletlerle aynı etkinliğe sahiptirler. Bu durum ise onların bu alanda sorumluluk almalarına neden olmaktadır. Kamu diplomasisi etkinliklerine sponsor olan şirketler, kamu diplomasisi mesajlarının paylaşımını kolaylaştırmaktadır. Aktif sürece dahil olan şirketlerin katılımı aynı zamanda da devletin kamu diplomasisi bütçesine de katkı sağlamaktadır. Yabancı ülkelerdeki kültürel faaliyetlere sponsor olan çok uluslu şirketlerin ülkenin ve kurumun itibarı üzerinde olumlu etkisi vardır (Sancar, 2012).

Üniversiteler ve Okullar : Üniversiteler, bir ülkenin akademik seviyesini ve gelişme düzeyini en iyi şekilde yansıtan kurumlardır. Önemli üniversitelere ve akademisyenlere sahip olmak, bir ülkeyi uluslararası öğrenciler için çekici bir merkez haline getirir (Halaşlı, 2023). Bekçi (2021)'ye göre, başarılı öğrencileri değişim programlarıyla kabul eden üniversiteler, kültür diplomasisine katkıda bulunarak önemli beyin göçlerine destek olur. Üniversitelerin, mesaj iletimine bir diğer katkısı da düzenledikleri çeşitli konferans, çalıştay ve kongrelerdir (Odabaş, 2023). Bu faaliyetlere katılan bilim insanları hem mesaj gönderen hem de alıcı rolü üstlenirler. Bilim insanları, güvenilir ve saygın imajları ile kamu diplomasisi için birer araç niteliği taşırlar (Özkan, 2015).

Üniversitelerin kamu diplomasisi aktörleri olarak bir başka katkısı ise değişim programlarıdır (Odabaş, 2023). Halaşlı (2023)'ya göre,

Okullar ve üniversiteler, normal müfredat kapsamında yabancı öğrencileri eğitim programlarına dahil etme seçeneğine sahiptirler. Farklı ülkelerden gelen öğrencilerin üniversiteler arasında deneyim ve fikir alışverişinde bulunmalarına olanak sağlayan programlar, bir ülkenin kültürel değerlerinin diğer ülkelerden gelen öğrencilere ve dolayısıyla ülkenin diğer vatandaşlarına aktarılmasının bir aracı olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda üniversitelerin kültürel diplomaside hem kapsamlı hem de çeşitli bir rolünün bulunduğu söylenebilir.

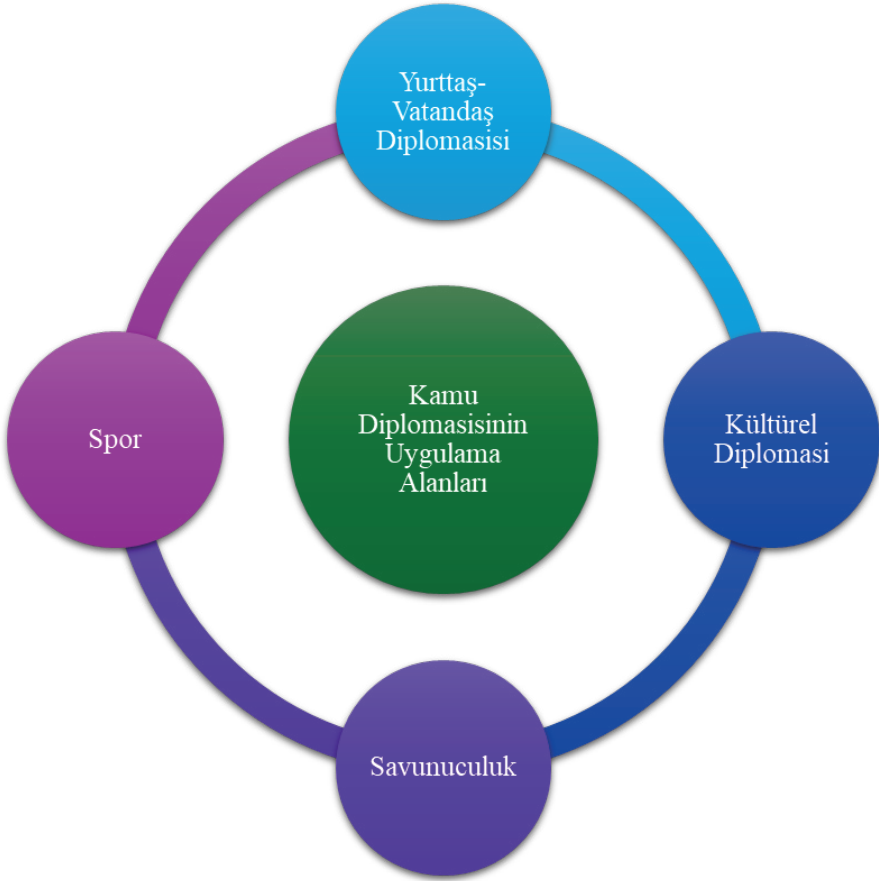
Kanaat Önderleri: Kanaat önderleri, “Opinion Leader” olarak da adlandırılan kişilerdir ve çevrelerindeki insanlar üzerinde düşünceleri ve davranışlarıyla etki bırakırlar (Halaşlı, 2023). Aynı zamanda aydın veya fikir önderi olarak tanımlanabilirler (Kışlalı, 1997). Odabaş (2023)’a göre, kanaat önderliği, çeşitli alanlarda önemli bir rol oynamaktadır ve bireylerin tutum ve davranışlarını etkilemede etkilidir. Kanaat önderleri hem resmi hem de gayri resmi ilişkilerde ortaya çıkabilmektedirler. Toplumun saygısını kazanmış, inandırıcılık seviyesi yüksek ve toplumu etkileyebilecek özelliklere sahip bu bireyler aracılığıyla mesajlar dolaylı olarak hedef kitlelere iletilmektedir (Sancar, 2012). Bu nedenle, ülkelerin kanaat önderleri, aydınları ve önde gelen sanatçıları, kamu diplomasisi stratejilerinde önemli bir yumuşak güç kaynağı olarak işlev görmektedirler. (Odabaş ,2023). Bu duruma örnek olarak, Nobel ödülleri verilebilir.

Medya: Geniş bir kapsamı olan medyanın iletişim ortamları göz önüne alındığında, haberin iletilmesine aracılık etmek, kanal olmak gibi bir işlevinden söz etmek mümkündür. Bu işlev kamuoyu oluşmasına esas teşkil ettiği için yasama, yürütme ve yargıdan sonra medyanın dördüncü güç şeklinde görülmesini destekler niteliktedir. Medyada sürekli aktif bir faaliyet alanı söz konusu olduğundan bu ortama uyum sağlamak gerekmektedir (Akıncı ve Bat, 2018). Civelek (2022)’e göre, kamu diplomasisi politikalarının yayımlanması ve aynı zamanda yaygınlaşmasında medyaya çok büyük görev düşmektedir. Bu yüzden politikalarını, medya ve organlarını doğru bir şekilde kullanarak geliştirmek zorundadır.

1.4. Kamu Diplomasisinin Uygulama Alanları

Kamu diplomasisi, uluslararası ilişkilerin önemli bir bileşeni olarak günümüzde giderek daha fazla dikkat çeken bir kavram haline gelmiştir. Geleneksel diplomasiyi tamamlayan ve genişleten kamu diplomasisi, devletlerin halklar arası ilişkileri güçlendirmek ve uluslararası toplumla daha etkili bir şekilde iletişim kurmak için kullanılan bir strateji olarak tanımlanabileceği düşünülmektedir. Oldukça geniş bir yelpazesi bulunan

kamu diplomasisi ile ilgili alanyazın incelendiğinde ise, bu diplomasi türünün uygulama alanlarının dört ana grupta yer aldığı görülmüştür. Bu kapsamda kamu diplomasisinin uygulama alanlarına şekil 4'te yer verilmiştir.

Şekil 4. Kamu diplomasisi uygulama alanları

Yurttaş-Vatandaş Diplomasisi: Vatandaş diplomasisi, sivil bireylere kültür elçisi olarak rol vererek kamu diplomasisinin kültür diplomasisiyle ilişkili bir uzantısıdır. Daha genel anlamda yurttaş diplomasisi, kamu diplomasisinin dönüşümüyle paralel olarak ortaya çıkan bir yapıdır (Melissen, 2005). Eğitimsel, akademik ve kültürel değişim programları vatandaş diplomasisi kavramıyla yakından bağlantılıdır. Mueller (2015)'e göre vatandaş diplomasisi, genellikle yurt dışında veya ev sahibi ülkede gerçekleşen değişim programlarına resmi olmayan büyükelçilerin katılımını ifade etmektedir. Vatandaş diplomasisinin önemli bir yönü, her bireyin kendisini “vatandaş diplomat” olarak gördüğü inancıdır (Halaşlı, 2023).

Buna yabancı üniversitelerde okuyan öğrenciler, uluslararası yarışan sporcular, resmi resepsiyonlara katılan seçilmiş yetkililer, yurt dışında çalışan iş dünyası temsilcileri ve yabancı ülkelerde performans sergileyen sanatçılar da dahildir (Bekçi, 2021).

Kültürel Diplomasi : Kültürel diplomasının en önemli araçlarından biri olan sanat, uluslararası alanda yer alan güçler tarafından kültürel diplomaside etki yaratmak amacıyla önemli ölçüde yararlanılan bir araçtır. Kültürel diplomaside kullanılan sanat; tiyatro, film, bale, müzik; resim ve heykel gibi güzel sanatlar ve mimari ile çeşitli dalları kapsamaktadır. (Lenczowski, 2007). Sergiler, bir sanat olarak kabul edilmesinin yanı sıra bilim, teknoloji, halk ve etnik kültür, ticari ürünler ve çeşitli mesleklerin faaliyetleri gibi kültürün çeşitli unsurlarından da yararlanmaktadır. Kültürel zenginliklerin uluslararası alanda yayılımını amaçlayan sergiler, fikirleri öğretmek ve iletmek gibi faydalar sağlayabilmektedir. (Lenczowski, 2007)

Savunuculuk: Savunuculuk (Advocacy), bir aktörün, belli bir politikayı, fikri veya kendi devletiyle ilgili genel çıkarlarını yabancı kamuların zihninde aktif bir biçimde tanıtmak amacıyla uluslararası iletişim faaliyetleri geliştirerek, uluslararası alanı yönetme şekli olarak açıklanabilmektedir (Taşçı, 2023). Savunuculuğun bütün devletler için ortak olmasıyla birlikte kongre esnasında her bir unsurun özenle incelendiği Amerikan kamu diplomasisinde baskın bir kavram olmaktadır. (Cull, 2009). Kamu diplomasisinde savunuculuk bir aktörün belli bir siyaseti, düşünceyi ya da aktörün yararlarını uluslararası kamuoyunun zihnine yerleştirmek için uluslararası bir iletişim etkinliği üstlenerek uluslararası çevreyi yönetme işidir (Civelek, 2022). Savunuculuk faaliyetleri, iletişim stratejileri ve bilgilendirme programları aracılığıyla diğer ülkelerin kamuoylarında anlayış ve destek oluşturmayı amaçlar. Kamu diplomasisinin savunuculuk fonksiyonu, bir ülkenin politikalarını etkin bir şekilde aktararak yanlış algıları düzeltmeyi ve hedeflenen etkileri elde etmeyi hedefler. Bu, iletişimin hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesini gerektirir.

Spor: Ülkeler, kültürel miraslarını, tarihlerini, milli gururlarını ve ekonomik başarılarını tanıtmak ve sergilemek için sporu etkili bir araç olarak kullanmaktadır. Spor, sadece rekabet ve eğlenceyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda uluslararası ilişkilerin önemli bir parçasıdır. Kamu diplomasisinin bir parçası olarak spor, kültürel alışverişi teşvik etmenin yanı sıra uluslararası ilişkilerin güçlenmesine de katkıda bulunur. Başarılı sporcular, büyük bir takipçi kitlesine sahip olduklarından kamuoyu üzerinde etkili olabilirler. Bu nedenle, Birleşmiş Milletler Barış Elçileri programında sporculara da yer verilmektedir (Yağmurlu, 2019) Spor organizasyonları, ülkelerin bir araya gelmesini ve dostluk bağlarının güçlenmesini sağlamaktadır. Uluslararası

turnuvalar ve olimpiyatlar, farklı milletlerden sporcuların dostluk ve saygı içinde rekabet etmelerine imkân tanımaktadır. Bu tür etkinlikler, sporun evrensel dilinden yararlanarak insanları bir araya getirir ve kültürel alışverişi teşvik eder. Olimpiyat Oyunları, dünya genelinde milyonlarca izleyici tarafından takip edilen en büyük spor organizasyonlarından biridir. Dört yılda bir düzenlenen Olimpiyatlar, ev sahibi ülkenin kültürel zenginliklerini tanıtarak diğer ülkelerle dostça ilişkiler kurmasına olanak sağlamaktadır. Ayrıca, turizm gelirlerini artırma ve yeni iş fırsatları yaratma gibi çeşitli avantajlar sağlar (Akoğlu ve Mutlu, 2018).

2. Spor ve Diplomasi

İnsanoğlunun şhirleşmesiyle beraber kendini gösteren, çağdaş hayatın bir getirisi olarak kurumsal bir yapıya kavuşan spor, günümüzde toplumsal düzene etkili bir şekilde dâhil olmuş ve toplumsal dinamiklere bağlı olarak şekillenen bir kavram haline gelmiştir (Alili, 2004). Spor kavramı en genel manada kabiliyetlerin ve becerilerin kurumsal bir yapıya dönüşmesi şeklinde ifade edilmektedir (Allison, 1986). Akoğlu ve Mutlu (2018)'ya göre günümüzde spor artık sadece fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda küreselleşen dünyada kitle iletişim araçlarının etkisiyle herkesin hayatında önemli bir yer tutan bir fenomen haline gelmiştir. Bu durumun farkında olan devletler, sporun gücünden yararlanarak uluslararası alanda mesajlarını iletmeye ve ekonomik, kültürel ve toplumsal çıkarlarını ilerletmeye yönelik stratejiler geliştirmektedir. Bu bağlamda, siyasiler de insanların sporla olan ilgisini göz önünde bulundurarak sporu desteklemekte ve teşvik etmektedirler. Böylelikle hem seyirciler hem de hükümetler için sporun gücü sayesinde devletler arasındaki ilişkileri hem ikili hem de çok taraflı olarak geliştirebilmektedir (Chebabi, 2001). Mega spor etkinliklerine ev sahipliği yapmak, bir ülkenin dünya sahnesinde varlığını ve etkisini göstermenin önemli bir yoludur. Bu tür etkinlikler, ev sahibi ülkeye uluslararası arenada büyük bir ilgi ve dikkat çeker. Bir ülkenin politikalarını, sermayesini ve insan kaynaklarını kısa sürede harekete geçirmenin yanı sıra, spor etkinlikleri aynı zamanda yumuşak güç kullanımının en belirgin örneklerinden biridir. Bu strateji, siyasi sermayeye yatırım yaparak ve olumlu bir imaj oluşturarak gerçekleştirilir.

2.1. Uluslararası İlişkiler Açısından Sporun Fonksiyonları

Uluslararası ilişkiler bağlamında icra edilen sportif faaliyetlerin kendini gösteren fonksiyonları genel olarak Tablo 1'de sunulmuştur (Şentürk, 2018).

Tablo 1. Sporun Uluslararası İlişkiler Açısından Fonksiyonları

Sporun Uluslararası İlişkiler Açısından Fonksiyonları	Başta devletler olmak üzere, uluslararası kurum/ kuruluşlar da dâhil olmak üzere ilişkiler oluşturmak
	Farklı kültürlerle, hayatlara saygı göstermeye ve birlikteliğe zemin oluşturmak
	Farklı ülke vatandaşları ve toplumları arasında iletişim ve karşılıklı etkileşimi tesis etmek,
	Kardeşlik, dostluk, dayanışma, insanlık ve barış gibi evrensel kavramları ön plana çıkarmak

Burak (2021)'a göre, arz edilen tüm bu hususlar çerçevesinde küresel bir spor etkinliği olan olimpiyatlar da din, ideoloji, dil, düşünce, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin spor aracılığıyla dünya insanların faydası, kardeşliği, iş birliği, arkadaşlığı, hoşgörüsü, eğitimi ve dayanışmanın ve en sonunda da huzur ve barışın tesis edilmesini hedefleyen bir ruha ve ideolojiye sahiptir.

SONUÇ

Spor, günümüzde sadece bir rekabet ve eğlence aracı olarak değil, aynı zamanda kamu diplomasisinin önemli bir unsuru olarak da kabul edilmektedir. Bilindiği üzere spor, uluslararası ilişkilerin karmaşıklığını ve derinliğini kapsayan bir araç olarak kullanılmaktadır. Spor etkinlikleri bir ülkenin kültürel, sosyal ve ekonomik değerlerini uluslararası alanda tanıtmak için güçlü bir platform sağlamaktadır. Büyük spor organizasyonlarına ev sahipliği yapmak, ev sahibi ülkenin imajının güçlenmesine olanak tanımaktadır. Örneğin, Olimpiyat Oyunları veya FIFA Dünya Kupası gibi uluslararası etkinlikler, milyonlarca insanın ilgisini çekmekte ve ev sahibi ülkenin kültürel mirasını, turistik cazibesini ve organizasyon kabiliyetini sergileme fırsatı sunmaktadır. Bunların yanında, Spor etkinlikleri barış ve dostluk mesajlarının iletilmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. Uluslararası turnuvalar ve organizasyonlar, farklı ülkelerden sporcuların bir araya gelerek karşılıklı saygı ve dostluk içinde rekabet etmelerini sağlamaktadır. Böylelikle bir araya gelen insanlar arasında kültür alışverişi meydana gelerek uluslararası ilişkilerde olumlu bir ortamın oluşumu sağlanmaktadır.

Sporun kamu diplomasisi açısından incelenbilmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada sonuç olarak; bir ülkenin uluslararası alandaki etkisinin artırılmasında ve kültürel ilişkilerin güçlendirilmesinde sporun güçlü bir araç olduğu söylenilebilir

Kaynakça

- ABD Ankara Büyükelçiliği ve Türkiye'deki Konsolosluklar. (t.y.). Fulbright Bursları. <https://tr.usembassy.gov/tr/education-culture-tr/fulbright-program-tr/> adresinden alınmıştır.
- Akıncı, B. ve Bat, M. (2018). *Teoriden pratiğe kurumsal iletişim* (3. bs.). İstanbul: İletişim.
- Akoğlu, H. E. ve Mutlu, T. O. (2018). Sporun kamu diplomasisi açısından Türkiye'nin imajına etkisi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 277-295.
- Alili, T. (2004). *Bir Bilim olan sporun anası: olimpiyatlar*. Bilim ve Ütopya.
- Allison, L. (1986). *Sport and politics*. Manchester: Manchester University Press
- Aydın, İ. (2020). Geleneksel ve yeni mecralar. A. M. Üzümlü, (Ed.), *Tüm Yönleriyle Bütünleşik Pazarlama İletişimi içinde*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Bekçi, B. (2021). *Kamu Diplomasisi Bağlamında Türk Dış Politikasında Kosova*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Edirne.
- Burak, O. (2021). *Türkiye'de Spor ve Siyaset İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Küresel Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Programı, İstanbul.
- Brown, J. (2009). The neglected aspect of cultural diplomacy. In N. Snow and P. M. Taylor, (Ed.). *Routledge handbook of public diplomacy*. (pp. 57-59). New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Chebabi, W. D. L. (2001). A mídia no terceiro milênio e seus vínculos com a prática psicanalítica. *Pulsional: Revista de Psicanálise*, 5-12.
- Civelek, S. (2022). *Spor Diplomasisi Aracı Olarak Sosyal Medyanın Kullanımı: Formula 1 Türkiye Grand Prix Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Anabilim Dalı, Trabzon.
- Cull, N. J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the past* (Vol. 22). Los Angeles, CA: Figueroa Press.
- Çelik, M. (2023). *Uluslararası Halkla İlişkiler Bağlamında Kamu Diplomasisi: Covid-19 Salgınında Türkiye'nin İnsani Yardımları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C İstanbul Ticaret Üniversitesi, İletişim Bilimi ve İnternet Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Anabilim Dalı, İstanbul.
- Çevik, B. S. (2015). Kültürel diplomaside devlet dışı aktörler: Türk sineması ve dizileri. M. Şahin ve B. Senem Çevik, (Ed.), *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi* içinde (s. 393-437). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Dalkılıç, B. (2024). *Türkiye'de Kamu Diplomasisi: Sert Güç yumuşak Güç Kavramları ve Uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa

- Celal Bayar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Manisa.
- Dedeoğlu, B. (2014). *Uluslararası Güvenlik ve Strateji*. İstanbul: YeniYüzyıl Yayınları.
- Erdem, Y. (2024). *Kamu Diplomasisinde Kültürel Miras Alanlarının Önemi: Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Halaşlı, A. F. (2023). *Kamu Diplomasisi Bağlamında Türkiye'nin Balkanlardaki Faaliyetleri: Arnavutluk Örneği Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Balkan Araştırma Enstitüsü, Balkan Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Trakya.
- IIENSTITU (2020). *Diplomasi Nedir? Diplomasi Türleri Nelerdir?* <https://www.iienstitu.com/blog/diplomasi-nedir> adresinden alınmıştır.
- Kışlalı, A.T. (1997). *Siyaset Bilimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Kocabay-Şener, N. (2016). *İletişimin Tekno-Sosyolojisi*. İzmit: Volga Yayıncılık.
- Lenzowski, J. (2007). *Cultural diplomacy, political influence, and integrated strategy*.
- Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy: Soft power in international relations*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Mueller, S.L (2015). *Citizen Diplomacy: A Distinctive Element of Public Diplomacy*. Routledge, In Routledge Handbook of Public Diplomacy,
- Nye, J. ve Welch, D. A. (2018). *Küresel Çatışmayı ve İşbirliğini Anlamak*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 470-475.
- Odabaş, H. (2023). *Eğitim Diplomasisi Bağlamında Üniversitelerin Dış İlişkiler Ofislerinin Dijital Hesaplarının Diyalojik İletişim Açısından Analizi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Erzurum.
- Özkan, A. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Medya*. https://tasam.org/tr-TR/Iccerik/4881/kamu_diplomasisi_ve_medya adresinden alınmıştır.
- Özkan, A. (2015). 21. Yüzyılın Stratejik Vizyonu Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasisi İmkânları, *TASAM, Stratejik Rapor No:70*, 4-29.
- Sağlık, E. C. (2013). *Kamu Diplomasisinde Kitle İletişim Araçları ve Küresel Medyanın Rolü*. Kamu diplomasisi (ss. 161-178). Editörler Ahmet Yalçınkaya ve Yeşim Özgen. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.
- Sancak, K. (2016). *Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramı ve Yumuşak Güç*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Sancar, G. A. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler*. Beta Basım Yayım: İstanbul.

- Sönmezoğlu, F., Arıboğan, D. Ü., Ayman, S. G. ve Dedecoğlu, B. (2000). *Uluslararası ilişkiler sözlüğü*. Der.
- Şentürk, F. (2018). *Uluslararası ilişkilerde sporun etkisi 1936 Berlin Olimpiyatları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Taşçı, E. H. (2023). *Bir Kültürel Diplomasi Örneği Olarak Trt Avaz*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul.
- TDK (2022). sozluk.gov.tr Adresinden alınmıştır.
- Times Higher Education (2023). *The universities with the highest percentage of international students 2023*. <https://www.timeshighereducation.com/student/best-universities/universities-highest-percentage-international-students> adresinden alınmıştır.
- Tuncer, H. (2009). *Diplomasın İnkırazı: gizli diplomasiye küresel diplomasiye*. Kaynak Yayınları.
- Vardarlier P. ve Onarman B. (2020). İletişim ve sosyal medya. B. A. Arıkan, (Ed.), *Yeni Medya Trendleri: Yeni Medya, İletişim, Teknoloji, Toplum ve İş Dünyası için Perspektifler* içinde (20- 41). İstanbul: Hiperyayın.
- Yağmurlu, A. (2019). Kamu diplomasisi bakımından spor diplomasisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 18(4), 1367-1380.
- Yılmaz, S. (2012). *Kamu diplomasisi: Başka halklara angaje olmak, ayaklandırmak*. 21. *Yüzyılda Sosyal Bilimler*, <https://docplayer.biz.tr/1058659-Kamu-diplomasisi-baska-halklara-angaje-olmak-ayaklandirmak-doc-dr-sait-yilmaz.htm> adresinden alınmıştır.